

耶利米哀歌

簡介

耶利米哀歌集五首哀悼耶路撒冷在公元前五八六年陷落、焚毀，和人民被擄的詩而成。書中雖然有很多悲傷的詞句，為錫安的受苦和恥辱哀嘆。但作者仍然表示對上帝的愛和權能有絕對的信賴以及對前途充滿希望。猶太人每年紀念公元前五八六年的國難，在禁食、哀悼中舉行崇拜時，常用這些哀歌。

提要

- 1.耶路撒冷的悲傷（1·1—22）
- 2.耶路撒冷受懲罰（2·1—22）
- 3.懲罰和希望（3·1—66）
- 4.廢墟中的耶路撒冷（4·1—22）
- 5.祈求憐憫（5·1—22）

耶路撒冷的悲傷

1 從前人煙稠密的城市，
現在孤零零地躺在那裏。
從前為世界所尊崇，
現在像寡婦一樣寂寞。

從前是諸省之后，
現在淪落成為奴婢。

2 她整夜痛哭，淚流滿面。
從前知己的朋友們
現在沒有一個來安慰她。
她的盟友都出賣她，
都成為她的仇敵！

3 猶太人民是可憐的奴隸，
被迫離開了家鄉⁽¹⁾。

他們流浪異域，
沒有安居的土地。
他們四面受敵，
沒有逃避的出路。

4 通往錫安的街道悽涼：
沒有人上去過節。
聖殿歌唱的女子悲傷：
祭司們只有哀嘆。
城門冷落；
錫安悲愁！

5 她的敵人成為主人：

Vedai Rukai

霧台魯凱語 | 翻譯文學 優選

賴阿忠

永生基督長老教會傳道師

他們的權力支配她。
因為她罪惡多端，
上主使她受苦；
她的兒女被敵人擄到遠方去。
6 耶路撒冷的光榮已成陳跡。
她的領袖像鹿一般，
因飢餓而衰弱；
他們逃避獵人的追趕，
耗盡了精力。
7 耶路撒冷淒涼荒廢，
追憶著往昔的榮華！
她落在敵人手裏的時候，
沒有人可援助她。
征服她的人看著她，
譏笑她的淪陷。
8 她的榮華喪盡：
她赤身露體，受人輕蔑。
她只有嘆息，
在羞辱中不敢露面。
耶路撒冷罪大惡極，
一身骯髒。
9 她的污穢沾滿了衣裙，
卻不顧慮自己的結局。
她一敗塗地：
沒有人可安慰她。
她的仇敵獲勝，
她才呼求上主的憐恤。
10 仇敵掠奪了她所有的財寶：
她看見他們闖入聖殿—
就是上主禁止外邦人進入的地方。

11 人民呻吟嘆息，到處覓食：
他們拿珍寶換取食物，以求苟延殘喘。
全城呼求：
上主啊，求你俯視；
看我的處境多麼悲慘！
12 她向每一個過路的人哀求：
看看我的景況吧⁽²⁾！
從來沒有人像我這樣痛苦；
這是上主震怒時加給我的痛苦。
13 他從上面降火，
焚燒我的骨骼。
他設置了羅網，
使我絆倒在地上。
他丟棄了我，
使我整天痛苦不堪。
14 他留意我一切的過犯，
把他們串在一起，
掛在我的脖子上，
使我被壓得筋疲力竭。
主把我交給仇敵；
我沒有力氣抗拒。
15 主譏笑我所有的勇士；
他遣派大軍來擊潰我的精銳。
主踐踏我的人民，
像踐踏葡萄一樣。
16 我為這些事哭泣，
眼淚湧流不停。
沒有人可安慰我；
沒有人能給我勇氣。
仇敵戰勝了我；

我的人民已空無所有。

17我伸手求援，

但沒有人肯幫助我。

上主召喚仇敵，

從四面八方圍攻我：

他們把我當作污穢的東西。

18然而，上主公義，

因為我違背他的命令。

各地的人民哪，聽吧！

看看我所受的痛苦！

我的青年男女被擄走了！

19我向盟友們求援，

他們卻不加援手，

為要尋覓食物，苟延殘喘，

祭司和領袖們死在街上。

20上主啊，看看我的愁苦吧！

看看我心靈所受的痛苦吧！

我的心為罪悲傷而破碎。

街上有兇殺；屋裏有死亡。

21請聽我的嘆息吧：

沒有人可安慰我。

仇敵因你向我降災而歡樂。

願你所應許的日子來到：

願仇敵跟我受同樣的苦難。

22願你譴責他們的邪惡：

求你懲罰他們，

正如你因我的罪懲罰我一樣。

我在悲愁中呻吟：

我的心無限傷痛！

上主懲罰耶路撒冷

2主在烈怒下，使黑暗籠罩錫安。

他把以色列的華美扔掉：

在他發怒的日子，

連自己的聖殿也丟棄了。

2主毀滅猶大的每一個村落，

一點都不憐惜。

他在烈怒下把衛護本土的堡壘都拆毀了。

他使國家和它的領袖們蒙羞受辱。

3在烈怒下他摧毀以色列的力量：

仇敵來犯的時候，他不救援。

他像火焰一樣吞滅我們，

把一切都燒毀了。

4他向我們彎弓搭箭，

向射擊仇敵一樣。

殺滅了我們所喜愛的人：

他向整個耶路撒冷發洩他的怒火。

5主像仇敵一樣摧毀以色列：

他使以色列的堡壘、宮殿都成為廢墟；

他增加猶大人民的悲愁哀號！

6他粉碎了我們聚集敬拜的聖殿；

上主在錫安終止了節期和安息日。

他在烈怒下棄絕了君王和祭司。

7主拋棄自己的祭壇、聖所：

他容許敵人拆毀宮殿的圍牆；

在上主的殿宇裏，

他們像過節一樣歡呼宣嚷！

8上主定意要拆毀錫安的城牆；

他用準繩測量，要確定它的毀滅。

他使城樓和圍牆一齊倒塌。

9 城門被埋在瓦礫堆中：

門門都粉碎了。

君王和貴族都被放逐。

沒有人講授法律：

先知得不到從上主來的異象。

10 西安的父老坐在地上，

默默無聲。

他們都身穿麻衣，頭蒙灰塵；

耶路撒冷的少女們垂頭喪氣地俯在地上。

11 我的眼睛因哭泣而失明：

我的心靈多麼傷痛。

我因同胞受摧殘而哀慟：

兒童和嬰兒在街道上昏倒了！

12 他們像母親哀求：

哪裏有吃的？哪裡有喝的？

他們像受傷那樣倒在路上，

在母親懷裏慢慢地死去。

13 耶路撒冷啊，我能說甚麼呢？

我怎能安慰你呢？

有誰像你遭受這樣的災難？

你的禍患像大洋無邊無際；

你有甚麼希望呢？

14 你的先知只會撒謊：

他們的異象虛幻。

他們講道從不暴露你的罪惡，

所講的都是謠言：

他們慾惡你不必悔改。

15 過路的人都已經蔑的眼光看你：

他們搖頭嘲笑耶路撒冷的毀滅，說：

這就是那完美的城嗎？

這就是全世界所歌頌的城邑嗎？

16 所有的仇敵都戲弄你：

他們咬牙切齒地憎恨你。

我們嘲笑說：我們把它毀了！

我們期待的一天終於到了！

17 上主已經實現了自己的計劃：

他已經照他往昔對我們的警告，

不顧惜地把我們毀滅了。

他讓我們的仇敵得勝，

讓他們因我們的敗落而歡樂！

18 耶路撒冷啊，

願你的城牆向主呼求⁽³⁾！

願你的眼淚日夜像江河湧流：

願你不眠不休地憂傷哭泣！

19 起來！夜裏你要起牀，

每更次向主發出呼號，

傾心哀求他憐憫你的孩子們：

孩子們因飢餓昏倒在街頭巷尾！

20 看吧，上主啊！

看一看你所折磨的人！

女人在吃自己心愛的嬰兒！

祭司和先知在主的聖殿裏被殺！

21 老年人少年人同樣在街上倒斃：

青年男女死在敵人的刀劍下。

你在忿怒的日子殺了他們，

沒有絲毫的憐惜。

22 你召來仇敵在我周圍狂歡，

恐怖四面圍繞著我：

在你忿怒的日子，沒有人能夠逃脫。

他們屠殺了我所養育的心愛兒女！

懲罰、悔改、盼望

3 我被上帝懲罰，
深深體驗到苦難。

2 他把我趕入黑暗中，
使我愈陷愈深。

3 他一再打擊我！
毫不憐惜。

4 他使我的皮肉破裂；
他折斷我的骨頭。

5 他在我四周築起圍牆，
用艱難痛苦圍困我。

6 他強迫我居住在幽暗中，
像死了許久的人一樣。

7 他用鐵鍊綑綁我；
我成了囚徒，無法脫逃。

8 我高聲呼救，
但上帝不聽。

9 他用大石擋住我的去路，
使我走路蹣跚。

10 他像熊一樣埋伏著等我，
像獅子一樣像我撲來。

11 他把我趕離大路，
把我撕碎了，丢在一邊。

12 他彎弓搭箭，
把我當箭靶射擊。

13 他射出的箭，
刺入我體中。

14 人們成天嘲笑我：

我成為大家的笑柄。

15 他使我飽嘗災禍，

強迫我喝下苦酒。

16 他把我的臉孔按在地上擦；
他用石子磨斷我的牙齒。

17 我的生活沒有平安；

我已忘記甚麼是喜樂。

18 我在世日子無多；

我對上主的盼望也斷絕了。

19 想起我的痛苦和流浪，

簡直是苦澀的毒藥。

20 我不斷地想這些事，

我的心靈沉悶難言！

21 但當我想起另一件事，

我的希望又重新燃起。

22 上主的慈愛永不斷絕；

他的憐憫永不止息。

23 像晨曦那樣清新，

像太陽的東升那樣確實。

24 上主是我所有的一切；

我把希望寄託於他。

25 尋求他，信靠他的人，

上主施恩給他們。

26 因此我應該仰望他，

耐心等候他的救恩。

27 我們應該在年輕時學習背負耐心的輶。

28 當我們遭受痛苦的時候，

我們應該耐心靜坐。

29 我們應該低頭順服，

也許還有希望。

30 縱使受鞭打凌辱，

我們都應該忍受。

31 主滿有仁慈，

不會長久拒絕我們。

32他雖然使我們憂愁，
但對我們的愛堅定不移。
33他不是存心要我們受苦，
或使我們愁煩。
34在獄中受折磨，
主必關懷！
35天賦的人權被蹂躪，
主必關懷！
36在法庭上受冤枉，
主必關懷！
37除非主命令，
沒有人能成就甚麼。
38是禍是福，
都出於至高者的命令。
39因罪受懲罰，
怎可埋怨呢？
40我們該檢討自己的行為，
歸回上主。
41我們該敞開心門，
像天上的上帝祈求。
42我們背叛犯罪，
你沒有赦免我們。
43你在盛怒下追趕我們；
你毫不顧惜地殺戮我們。
44你用密雲遮蔽，
使我們的禱告不能上達。
45你使我們在萬民中成為垃圾，
被人厭棄。
46我們的仇敵嘲笑我們，
不斷地戲弄我們。
47我們經歷了災難和破滅，
在危險恐懼中過日子。
48為了同胞所遭受的摧殘，
我的眼淚像江河湧流。
49我眼淚滾滾，
不斷地湧流。
50等待上主垂顧，
從天上觀看。
51當我看見城中婦女的遭遇，
我的心傷痛不已。
52敵人無故恨我，

追捕我，像追捕鳥兒。
53他們把我活活地丟進陷阱，
用石頭塞住坑口。
54水快要淹沒了我；
我想：我的死期到了。
55上主啊，從坑的身處，
我求告你的名。
56我向你呼求，
你垂聽了我。
57你回答了我，
告訴我不要害怕。
58主啊，你替我伸冤；
你救了我的性命。
59你知道我受委屈；
求你宣判我無罪！
60你知道仇敵怎樣恨我，
怎樣陰謀傷害我。
61上主啊，你聽見他們辱罵我；
你知道他們一切的陰謀。
62他們整天以我為話題，
設謀造計要陷害我。
63從早晨到夜晚，
他們取笑我。
64上主啊，求你懲罰他們；
求你照他們的行為報應他們。
65求你詛咒他們，
使他們絕望。
66求你在烈怒下追趕他們，
使他們從地上消滅！

陷落後的耶路撒冷
4 我們閃爍的純金黯然無光；
聖殿的石頭堆積在街道上。
2 西安的青年在我們眼中等著純金，
現在卻被當作平凡的瓦器。
3 野狗尚且知道乳養幼兒，
我的子民敬像曠野中的駝鳥殘暴不仁。
4 他們讓嬰兒飢渴而死；
兒童求食物，沒有人給他們。
5 一向吃山珍海味的人
現在餓死在街頭巷尾；

一向過奢侈生活的人
現在到垃圾堆裏找食物。

6我的人民所受的懲罰，
比所多瑪居民所受的還要嚴厲（4）。
上帝使所多瑪覆滅，
只是轉瞬間的事。

7我們的望族向來比雪比奶都潔白：
他們的精力充沛，體格強壯。

8現在他們躺臥街頭，沒有人認識；
他們的面孔比煤炭還黑，
皮包骨頭，枯瘦如柴。

9戰死沙場的，比餓死的人幸福；
因為後者被飢餓折磨而死。

10我的人民所遭遇的災難極其恐怖，
慈母親手烹自己的孩子吃！

11上主傾出他的烈怒，
燃燒怒火，把錫安燒成平地。

12世上沒有人相信，
連列國的君王也不相信：
有任何侵略者能侵入耶路撒冷的城門。

13然而這樣的事竟然發生：
因為她的先知犯罪，
她的祭司置無辜的人於死地。

14她的領袖們向盲人在街上徘徊：
他們滿身血污，
沒有人趕接觸他們。

15人民向他們喊叫：
走開，你這污穢的東西！
別挨近我！
因此他們到處流浪，
沒有一個國家肯收容他們。

16上主不在關懷他們；
他親自趕散他們。
他不再看重我們的祭司；
他不在恩待我們的領袖。

17我們盼望救援，救援始終不來；
我們竟一直盼望著那無力援助我們的國家！

18仇敵四面追蹤我們，
以致我們不敢在街道上行走。
我們的日子完了！
我們的終局到了！

19追趕我們的人比空中飛鷹更快，

他們在山上追捕我們，
在曠野埋伏等著我們。

20他們捉到了上主選立的君主，
無異抓走我們的命根兒，
就是我們一向信賴，
要保護我們脫離強敵的君王。

21以東人哪，烏斯的居民哪，
你們盡情歡笑享樂吧！
你們的災禍也快到了：
你們也得赤裸蒙羞！

22錫安已經償還了罪債：
上主不會使我們長久流亡（5）。
但是以東啊，上主要懲罰你：
他要暴露你的罪行！

哀求憐恤

5上主啊，求你記得我們的遭遇，
鑒察我們所受的恥辱。

2我們的產業都落在陌生人手中；
外國人住進了我們的家。

3我們成為無父的孤兒；
我們的母親成為寡婦。

4我們得付錢才有水喝，
連作燃料的木柴也得購買。

5我們像牛馬被驅趕，
勞碌疲乏，不得休息。

6爲了吃一口飯，
我們得向埃及人及亞述人乞求。

7我們的祖宗犯了罪，如今他們不在了，
我們卻因他們的罪受苦。

8我們被奴隸不如的人轄制；
沒有人能救我們脫離他們的手。

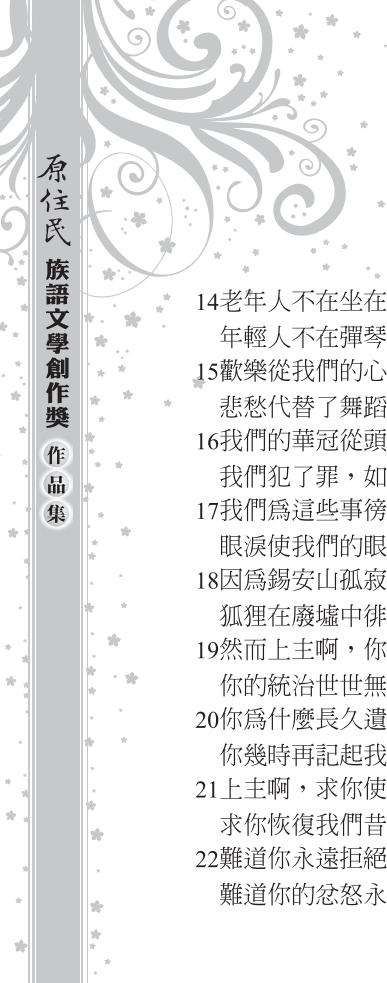
9殺人兇徒遍佈野外；
爲了覓食，我們得冒生命危險。

10我們因飢餓而燥熱，
皮膚像烤爐一般的發熱。

11我們的妻子在錫安山上被姦污；
我們的女兒在猶大的村莊被強暴。

12我們的領袖被綁被吊；
我們的老年人不受尊敬。

13我們的少年人被逼像奴隸一樣推磨；
我們的兒童因背負柴捆仆倒。

-
- 14老年人不在坐在城門口：
年輕人不在彈琴奏樂。
  - 15歡樂從我們的心中消失：
悲愁代替了舞蹈。
  - 16我們的華冠從頭上掉下來：
我們犯了罪，如今我們遭殃！
  - 17我們為這些事徬徨失措：
眼淚使我們的眼睛模糊。
  - 18因為錫安山孤寂淒涼，
狐狸在廢墟中徘徊。
  - 19然而上主啊，你永遠掌權：
你的統治世世無窮。
  - 20你為什麼長久遺棄我們？
你幾時再記起我們呢？
  - 21上主啊，求你使我們回心轉意，歸向你。
求你恢復我們昔日的光榮！
  - 22難道你永遠拒絕我們？
難道你的忿怒永不止息？

- (1) 「是…家鄉」或譯「逃離家鄉，逃避被奴役的痛苦」。
- (2) 「她向…景況吧」或議「願你們過路的人沒有這樣的遭遇」或「你們過路的人哪，這事你們不介意嗎」。
- (3) 「耶…呼求」希伯來文是「耶路撒冷的城牆啊，他們的心向主呼求」。
- (4) 「…所受的懲罰，比…所受的還要嚴厲」或譯「…的罪惡，比…所犯的還要嚴厲」。
- (5) 「上主不會…」或譯「上主不會使我們再度流亡」。

Silringaw ki Yerimia

Ni ngutakadravane pelaela

Kay silringaw ki Yerimia tay Irimaane ka sialringaw ki Yerusalrim sa amaki ikay ki 586 BC, kia lama, si ki ravase ku la umawmase. Ikay kay ki hungu makalra kay ta tubiane ka vaga, pasikay ki Ziun ku takwalrine si ta kitusinalremenee tubi si dange. Ai kay amani ka wa pacase, thadalraneana ka masaalru satalu ku sakialibake si puku ki Twaumase si sueteana ku sidramane ku angimiane. kay swa Yuda luka cayli ngwalringaw ki 586 BC ka takwalriane ki cekele, lu lailaisi, tubitubi ikay ki drihai, taarakaiyane kikay ki la ni silringavane.

La tangadrane

1. Takwalriane tubi ku kidremedreme ki Yerusalrim(1.1—22)
2. Ku Yerusalrim kia pathavungu(2.1—22)
3. Sapathavungane si sasiadradrama(3.1—66)
4. Tawlrakavane ka Yerusalrim(4.1—22)
5. Kiatubi ku kalithane(5.1—22)

Tatubiane kiangeange ku kidremedreme ki Yerusalrim

- 1 Ku nadruma ku ta takalrane ki umawmase ka cekele, kayasanenga matisesepel apece ikay kwini. Ku na kia usakesakene ki ya kawmasane, kayasanenga mia ki walibakane ka ababai ku sepelane. ku nadruma ku kia tu taelrelre ki talialalay ka la siw, kikaynga a duringa ka sasiakawlu.
- 2 Kwi alisu wa taleare tubi, lresenga ki lrtingaw. ku nadruma ku la katalragiane, kikaynga kadrwua ku na ta ngeeanga ku wa kele sasa iniane. ku matatutalragiini kialangainga iniane, a badhanga iniane makanaelre!
- 3 Ku la umawmase ki swa Yuda matiikuru ka duri, kya vwutha katwase ki cekele. kwi

lalasu acaicali mwa ki maelane ka cekele, kadrwa ku amwane ikay sutelrai ku kadaengane. kwi lalasu kia ngithalringulu ki badha, kadrwa ku angukaiyane mubere.

- 4 Ku samamwa Ziun ku kadalranane matiisepel; kadrwa ku umawmase ku matwase mu belenge tulrisisi. ku wa senasenay ikay ki daane ki Twaumase wa tubitubi; ku la barakalai adangane sikakathane. ku lrawlrawdru ki cekele mati kecelre; ku Ziun wa tubitubi ku kidremedreme!
- 5 Ku badha a tawkinga; ku puku ki lalasu wa ruthukunga iniane. asi lwiyane kwi alisu makalra ku pasalrivane, ku Twaumase pa kwalri iniane; ku lalalakeini kya ravase ki badha pu adaili.
- 6 Ku lrigu ki Yerusalim ngilribatenga. ku tarasangililuku iniane mia ki salawngane, ngwalai ki silravane si aru turamuru; kwi lalasu mwabere ku takurisane ki tara alwalupu, la pakaelrenga ku puku.
- 7 Cinilrianenga ka mati sepele Yerusalrim, lu ngulrialringavane ku na ngiradhekanane ! kay alisu sa ikay ki alrima ki badha, kadrwa ku umawmase kulri paralubu iniane. ku pa amaki iniane ku umawmase wa dreele iniane, si ulralrakai ku taamakianeini.
- 8 Ku ta ngiradhekananeini kadrwanga; kay alisu vilralralrakane, si ki tudreadreadrekase ki umawmase. adaanganenga sikakathane ki alisu, ikay ki inwane kai wa thuru u taluvaivai adrelane. kay Yerusalrim maadraw turamuru ku pasalrivane, kwudrulrunga ki kinawmasane.
- 9 Ku kudrulru ki alisu wa saelanga suete ki laymay si kunu, la kai thenete kulri ka angimianeini. kay alisu ma swuburunga patuelre; kadrwa ku umawmase kulri sasa iniane. sa akaaci ku badhaini, kay alisu kiatubi ki Twaumase ku aki kakurwane.
- 10 Ku badha wa ravase ku tacekecekelaneini

patueelre; kwi alisu wa dreele liniane sa mu daane ki daane ki Twaumase— ka amni kwidra pakaicilri ki Twaumase ki sakamaelanane ka umawmase mwa mu daane.

- 11 Ku la umawmase wa dadange, la mwa kidruanga silasilape ku akneane; kwi lalasu arakai ku makucingalre ku lawbubublu balrithi ki akaneane, kulri ka apanianiakaneana lini. ku kinawacekelane kiatubi, "Twaumase, paswalebea dreele; dreela nayane kay tangimiyaiyane nay ka mati salregesege!"
- 12 Kwi alisu sanaka wa lribalribate ka umawmase kiatubi, "Dreela kay tangimiamaneli! kadrwana ku umawmase ku ngimiyaiya kay nakwane ku sakwalrialri; kikay yai sa kalisilisi ku Twaumase wa drima baai nakwane kikay akwalriane.
- 13 "Kwi lasu pa twalai belenge pu lebe ku apwi, si lama ki la culraleli. kwi lasu pwa lravathe, la tubakebakaku ikay cakena. kwi lasu wa cilringa nakwane, la ka takwalrialriianeli turamuru awngu ku vai.
- 14 "Kwi lasu takiraraketane ku tapasalrivaneli patueelre, la malra elrelre, si kelrai pwa ki ireli, la ki drepetaku ka kadrwuanga ku puku. ku Tamatama wa malra nakwane si baai ki badha; kadrwa ku puku li kiecebe.
- 15 "Ku Tamatama mwalralrakai ki la garagarangeli makanelre; kwi lasu pakainganay ku maadraw ka la kwapingi si paamaki ki tagagagarangeli ka kwapingi. ku Tamatama wa dredre ki la umawmaseli, mararaamaw lu dredre ki budu.
- 16 "Ngwaladhaku ki la kikay si tubi, kai maka yadrengere ku lrese. kadrwa ku umawmase kulri sasa nakwane; kadrwa ku umawmase kulri dulru baai nakwane ku garangane ku kidremedreme. ku badha akacinga nakwane; kay la umawmaseli kadrwuanga ku

manemane lini.

- 17 Wa taalaku ku alrima ku aki paralubane, ai kadrwua ku umawmase ku mwabangalre paralubu nakwane. ku Twaumase wa dawlu ki badha, la twalai kidrwuanga kainganay lritungu kikaruburu nakwane; kwi lalasu twa kukudrulrane ka lamanemane nakwane.
- 18 "Ai, madringelrese ku Twaumase, asi Iwiyane wa baebalreaku ku drekaseini. ikay kidrwuanga ka la umawmase, kilalra! dreela kay takwalrialrianeli! ku la yacengecengeli ka la sawvalai ka la ababai kya rivasenga!
- 19 "Kiatubiaku ku aki paralubane ki la tutalragili, ai kwi lalasu kai paralubu. ngwalai ku asilapane ku akaneane, si pacungulwana panianiake, ku la barakalai si la tara sangiluku wa pacay ikay kadalranane ki cekele.
- 20 "Twaumase, dreela kay sakwalrialrili! dreela kay takwalriane ki abakeli! kay kidremedremeli ngwalai ki pasalrivane si tubi kasuburu. ikay kadalranane ki cekele yakay ku mapapacapacay; ikay ki daane yakay ku wa pacay.
- 21 "Kilalra kay dangeli; kadrwa ku umawmase kulri sasa nakwane. ku badha ngwalai ku tapapianesu nakwane pu lebe ku amatikurwane si kiraragai. ku pukawnungasu ku vai ani kela; ku badha ani mia nakwane kwalri.
- 22 "Asu kaelaela ku ngilisianane lini; pathavunga liniane, mia ku tapasalrivaneli si pathavungusu nakwane. yakaiyaku ki atubiane si dadange; kay kidremedremeli kadrwua ku talikaiyane ki sakwalrialri!"

Ku Twaumase pathavungu ki Yerusalrim

- 1 Ku Twaumase yakay ki lisiane, la kabungu ku dradrimite Ziun. kwi lasu wa alra mwalra ku ngiesadhanane ki Isurailri; yakay

- ki takalisionaneini ka vai, adravane ka daaneini wa cilri.
- 2 Ku Tamatama wa amudu ki sana ka cekele ki Yuda, kadrwa ku kurwane si taulra. kwi lasu ikay ki girimucane wa buruku patuelre ku salakebane ki cekele ku raedre ka kepale. pakiarubwane ki cekele si la tara sangililuku.
  - 3 Ikay ki girimucane kwi lasu mabebetethe ku puku ki Isurailri; lu kela ku badha kikaruburu, kwi lasu kai paralubu. kwi lasu mia ki kelrabe ka apwi amudu mitane, wa lamanga patuelre.
  - 4 Kwi lasu paapia mitane bilakace ku bwu si pwa ku lraeli, mia ki wa lraeli ki badha. kwi lasu papacay ki kadalameta ki umawmase; kwi lasu paapia ki Yerusalrim patuelre pu taluvaivai ku girimucaneini.
  - 5 Ku Tamatama mia ki badha kabebetethe ki Isurailri; acinilrianenga ku kepale ki Isurailri si daane ki talialalay; kwi lasu wa drima ku atubiane karaleale ki la umawmase ki swa Yuda!
  - 6 Kwi lasu pakababurukunga kwidra tayelrelreleaneta si sukusukubu ka daane ki Twaumase; ku Twaumase ikay Ziun paliakainga ku tatulrisisisiane si taisadrasadrane ka vai. kwi lasu yakay ki girimucane cilri ki talialalay si barakalai.
  - 7 Ku Tamatama wa cilri ki ta patarumaramaraneini, si sanianiangenga ka taikaykayane; kwi lasu palraingi ki badha kabebetethe ku raedre ngithalringulu ki daane ki talialalay; ikay ki daane ki Twaumase, kwi lasu mia ki twalrisisisi kirararagai kangariang!
  - 8 Ku Twaumase malrithethe ku aburukane ku raedre ki cekele Ziun; kwi lasu arakai ku lekete ka calrisi lekete, Iri dreele thingale ku taka amudaneini. Iri pa karededele ki abeelenge ka daane si ngiathalringulu ka raedre paukadru.
  - 9 Ku lrawlrawdru ki cekele kya dralreke ki sangu kaburukane; ku tadrukudrukuranne ki lrawlrawdru matatithiri. ku talialalaysu la talialalay kya pakatwase acaicali. kadrwa ku umawmase ku wa bulrubulru ku hulrice; ku yuginsia kai maka tarwamaranga ku twalai ki Twaumase ku maburus.
  - 10 Ku la tarudrawdrange ki swa Ziun wa nene ikay cakena, la iceelrebe ka kadrwa ku lingaw. kwi lalasu sia laymay ku kaimadhane, la saabulu ku thuvugu pwa ki awlru; ku la tawvailelekete ki swa Yrusalrim masulringa guruthungane mwa ki cakena.
  - 11 Kay macali ngwalai ku ta tubiane si kai maka drelenga; kay abakeli kya angeange turamuru. ngwaladhaku ki sakacekeleli ku taki kabebetethane si tubi turamuru; ku lavavalake si la lrulai yakay ki kadalranane ki cekele retese tubakebake!
  - 12 Paapia ki la tina lini kitubi: yainu ku akaneane? yainu ku aungulane? kwi lalasu mia ki ma dula tubakebake i kadalranane, si ki ibibi ki tina ngiabaalai pacay.
  - 13 Irusalrim, Iri dulrwa ku tumanaiya? Iri tumanaku dulru sasa muswane? aneane ku ngimiyyaiya muswane ki padradresenge ku miyaiya kay ku amatikurwane? ku a matikurwanesu mia ki laveke ka kadrwa ku babiabila; yakay ku manemane ku asidramanesu?
  - 14 Ku yuginsiasu atavuvulrucane sikakathane ku thingale; ku maburus i lini kai ka patengetengane. kwi lalasu lu sikikiw kai pwataluvaivaivai ku pasalrivanesu, ku iyaiya lini madraedraedraangelre patuelre; kwi lalasu paka garange muswane ku kai ka angitatumelane.
  - 15 Ku la wa Iribalribate ku umawmase twadreadrekase lu dreele muswane makanaelre; kwi lalasu wa vetevete ku awlru si ulralrakai ku takaamudane ki Yrusalrim, si

iya kay, "kikay amani kudra kiatulrepenge ka cekele? amani kay kudra senasenay drengedrengere ki kya caebe ki belenge ka cekele?"

- 16 Sanaka baadha twasinalrelreme muswane makanaelre; kwi lalasu apararitaiti ku lisiane muswane. kwi lalasu mwalralrakai iya kay, :ala ta kabebethe iniane! kudra mukalavalavata ku vai wa kelanga!"
- 17 Ku Twaumase ngiamianga ku naw pia iyaiyaini; kwi lasu singiakaynga ku ta pakipapawlingavaneini mitane ku siaswalane, wa amudu mitane kadrwa ku taulrane. pa akaci ki badhata, la pangwalai ku taamakianeta si kiraragai kwi lalasu!
- 18 Yrusalrim, ku raedre ki cekelusu ani papia ki Tamatama kitubi! ku lresesu ki vaiyane ki maungu ani mia ki kadravane mwalwalwaludru; asu ka tatubitubiane kai kasipelrepelrenge!
- 19 Ngidrakala! luka maungu lri ngidrakalesu, lu balribalrithi ku awngane papia ki Tamatama karaleale, papia kwi kidremedreme kitubi ku akakurwaneini ki lalalakesu; ku lalalake ngwalai ki silrvane si retese tubakebake ikay ki kadadalranane ki cekeler!
- 20 Dreela, Twaumase! dreela ki pakwalrialrialrisu ki la umawmase! ku ababai wa kane ki kadalameini ka lrulai! ku la barakalai la yuginsia yakai ki daane ki Twaumase ki papacay!
- 21 Ku tarudrawdrange si langukathathabarane thadalrane ikay ki kadalranane cekeler tubakebake pacay; ku yacengecenge ka sawvalai ababai yakay tay lebe ki dramu ki badha. yakaysu ki lisiane ka vai papacay liniane, ka kadrwa ku na tikianenga ku kalithane.
- 22 Wa dawlusu ki badha si pangithalringulu nakwane kirararagai, ku matia ukukuludru ngiathalringulu nakwane; ikay ki

takalisianesu ka vai, kadrwa ku umawmase kulri dulru mubere. kwi lalasu papacay ki lapuli ka kathalrailili ka lalalake!

Pathavungu, ngiatatupela, siadrama

- 3 Kia pathavungaku ki Twaumase, si kaadraw ku kilringawli ku sakwalrialri.
- 2 Kwi lasu wa alra nakwane pakatwase mwa ki dradrimitan, la aru ngukaikaiaiku ki dradrimitan.
- 3 Kwi lasu kai wa telrai lrumai nakwane! ka kadrwua ku taulrane.
- 4 Kwi lasu pangabetelra ki lrangicili; wa celra ki culraleli.
- 5 Kwi lasu pangithalringulu nakwane raedre ku balingibingi, arakai ku kucingalrane sakwalrialri lrungulu nakwane.
- 6 Kwi lasu wa vutha nakwane paikay ki dradrimitan, mia ki wa pacaynga kawlay ka umawmase.
- 7 Kwi lasu arakai ku kicikici kerenge nakwane; a kiaemengenga naku, si kai maka muberenga.
- 8 Akwadravaku karaleale ku aki palribulane, ai ku Twaumase kai kialalra.
- 9 Kwi lasu arakai ku maadraw ku Irenege telenge ki kadalrananeli, la piapiladhanaku dadavace kai maka adili.
- 10 Kwi lasu mia ki cumay lepenge mukalava nakwane, mia ki raiungu kainganay papia nakwane lredepe.
- 11 Kwi lasu pakatwase nakwane ki maadraw ki kadalranane, la malra nakwane baburaw, si cilri pu thili.
- 12 Kwi lasu wa bilakace ku bwu si pwa ku lraili, la tu dukipi nakwane si lrailraili.
- 13 Ku lrailiini, wa tengadre mwa ki kinawmasaneli.

- 14 Ku la umawmase taulralralrakadhane nakwane; a amaninga naku kudra sawlralrakai ki la umawmase.
- 15 Kwi lasu paswaete nakwane ku a matikurwane, la vutha nakwane paungulu ku mapalili ku bava.
- 16 Kwi lasu wa sakidri cakena arakai kay lrungawli; la arakai ku lrenege ridraigri si ngetele ki valisili.
- 17 Ku tacekecekelaneli kadrwa ku sulivatane; ma rimurunga naku luka manemane kwini sakiaragai.
- 18 Ku taikaiyaneli kawmasane kai ka thaininunga ku vai; ma retegenga ku sasiadradramali ki Twaumase.
- 19 Lu kidremedremaku ku sakwalrialri si taacaicalianeli, tenganilringa ka ma palili kakedepalre ka yakay ku padavake ka sasulravane.
- 20 Kai naku wa telrai kidredreme ki la kikay, kay kidremedremeli ma sakwakwua si kakucingalre avavaga!
- 21 Ai lu kidremedremaku ku drumane, ku sasiadradramali peaeelanga kudalai.
- 22 Ku thalradhane ki Twaumase kai lri karetege apalralrawthu; ku kalithaneini kai lri idrengere palralrawthu;
- 23 Mia ki malialiare ku alrivilrivane, mia ki wa lrawlrau ka vai ku tako patengatenganganane.
- 24 Ku Twaumase canidili patueelre; ku sasiadradramali piakainga naku iniane.
- 25 Ku kiasilape iniane, ku masalru satalu iniane ku umawmase, ku Twaumase lri drima baai ku akaesadhane.
- 26 Ngwalai kikay nay papiata sidrama iniane, kiadili ku kidremedreme mukalava ku sapalribulaneini.
- 27 Sa icengcenganeananata nay kicawcakwaneta angeale ku sakiadiadili ka tikungu.
- 28 Luki padradresengeta ku sakwalrialri, nay neneta si kiaadili.
- 29 Nay guruthwunganeta si pasalaladha, alaw lri ikaaiyana ku asidramane.
- 30 Adravane ka kya Irumadhane kitu sinalrelreme, nay kiaadilita patuele.
- 31 Ku Tamatama swaete ku sakialibake, kai lri kawlai cilri mitane.
- 32 Kwi lasu adravane pakwalri ki kidremedremeta, ai ku thalradhane mitane makeecenge kai lri talula.
- 33 Kai ka wa ranaw kalri pakwalri mitane, paka upungu mitane.
- 34 Ikaya taememengane kwalrialrialri, ku Tamatama lri tara kakalithi!
- 35 Luki kabebetethe kikay baai ki Twaumase ka kindri ki umawmase, ku Tamatama lri tara kakalithi!
- 36 Ku kya vutha kitu pasalrivane si ikay tasaibaibangane, ku Tamatama lri tara kakalithi!
- 37 Lu drekase ku Tamatama, kadrwa ku umawmase kulri dulru pangimia ku manemane.
- 38 Ku amatikurwane ku akaesadhne, twalai ki drekase ki abebelengenga patuelre.
- 39 Ku ngwalai ki pasalrivane si ki pathavungu, tumane madu kalisi?
- 40 Nay ngidradreleta ku kakwakudhane, si siwlriwlri mwa ki Twaumase.
- 41 Nay ka mwa elebeta kay kidremedreme, si papia belenge ki Twaumase kitubi, 42" W a baebalre nay si pasalriw, la kaisu paacepe naiyane.
- 43 "Yakaysu ki girimucane kurisi naiyane; kadrwa ku taulranesu papacay naiyane.
- 44 Arakaysu ku kulrulrungu kabungu, la kai maka daruru belenge ku inulri nay.

- 45 Wa alrasu naiyane pipay ki sanaka umawmase tu tabulubulwane, si ki cilri ki umawmase. 46"Ku badha nay mwalralrakai naiyane, si kai telrai tumeamelrace naiyane.
- 47 Kya padradresenge nay ngilribate ki amatikurwane si kasuburu kaamudu, la ikay ki kiwcane ki matia ukukuludru ngilribalribate ki vai. 48Ngwalai ku taki padradresedresengane ki kabebetethe ki sakacekeleli, kay lreseli mia ki kdraavane mwalwaludru.
- 49 "Kay lreseli mwalwaludru ngibawbaalrulu, kai kareteretege ku amwaludrane,
- 50 Mwakalavalava ku aki kakurwane ki Twaumase, twalai belenge masiasirare dreele.
- 51 Lu dreelaku ki la labaibai ku taki padradresengane ikay ki cekele, kwalri angeange kay kidremedremeli.
- 52 "Kwi badha wa vwutha kalisi nakwane, si pwalra nakwane, mia ki wa kurisi pwalra ki adhadhame.
- 53 Kwi lalasu pa takunianiiake nakwane verevere pwa ki lrubange, la arkai ku lrenege celrepe ki lrawlrawdru.
- 54 Ku acilay wa lrenelrenepenga nakwane; lu kidremedremaku, wa kelanga ku apacadhaneli. 55" Twaumase, twalai ki walrulrange adringi, kiatubiaku ku naganesu.
- 56 Paapiaku muswane kitubi, la kilalrangasu nakwane.
- 57 Twabalrengasu nakwane, si pelaela nakwane madha kakiwcu iya.
- 58 "Tamatama, pasiakaisu nakwane kawriva ku taki vuthaaneli kitu pasalrivane; paalribulngasu ki niakeli.
- 59 Wa thingalesu ku taki tulisianeli; kamania ku twaringaringaw tu kakadrwa ku pasalrivaneli!
- 60 Wa thingalesu ku tapangimiane kalisi nakwane ki badha, ku tapiane kisanu kabebetethe nakwane.
- 61 "Twaumase, kialalrasu ku tatusinalremeane nakwane; la thingalresu ku kisanu piapia lini ku ngialisiane patueelre.
- 62 Kwi lalasu amaani ka vaga nakwane awngu ku vai, la madrekadrekadrekase ku apangimiane kabebetethe nakwane.
- 63 Kwi lalasu twalai ki mialrealre pakela ki maungu, mwalralralrakai nakwane.
- 64 "Twaumase, pathavunga liniane; singikaiya ku kakwakudhane lini si bilri liniane.
- 65 Puswa liniane, kwi lalasu lani kaswulringa.
- 66 Ikaiya ki girimucaesu kurisi liniane, lani twalai ki kadaengane kaamudu!"

Sa amakinga ku Yerusalrim

- 4 Ku na wa likaliikathe ku kakingianeta kadrwanga ku ledra; ku lrenege ki daana ki Twaumase maabate ikay kadadalranane ki cekele.
- 2 Ku la yacengecenge ki swa Zium lu dreele nay maru kakingianenga, kayasananenga laki tu langu kikisinga.
- 3 Ku kai ka ni lapulapwane ka tawpungu wa thingalena pa thuthu lapu ki la kukulu, kay kawkawluli laka ngimiyaiya ki ya ubulane ka tuniau ka malilisi kadrwa ku kilibakane.
- 4 Kwi lalasu paka silraw paka kadhame si pacay ku la lrulai, ku lavavalake lu muri akaneane, kadrwa ku umawmase ku wa baai liniane.
- 5 Kudra na tara kanekane ku mayakaikaai ku akneane ku umawmase kayasananenga kiara silravane si pacay ikay kadalranane ki cekele; kudra na kadrwa ku taulrane ku tac e ke c e k el a n e ku u m a w m a s e kayasananenga wa mwanga tabulubulwane silasilape ku akaneane.

- 6 Ku taki pathavungane ki kawkawluli, pakilrialringaw ki la umawmase ki swa Sudum. ku Twaumase sa amudu ki Sudum, yasasane padaalru.
- 7 Ku la talialalayta sakwa ka mabwabula ka malrawlapungu ki pasabu ki mireke; ku paku lini swaete la ngicaeme ku tacebeane.
- 8 Kikay asasanenga kwi lalasu wa apece ikay ki kadadalranane cekele, kadrwa ku umawmase ku wa thingale; ku lrингaw lini maicecelrengé ki lranglele, lrangicinga si kakathane ku wa cabu ki culrale, ku riladhane mianga ki angatu.
- 9 Ku wa pacay ikay ki tamakakariburane, mathaithariri ki kiara silrvane pacay ka umawmase; asi Iwyiane kwini bibirlili kya ulucwana ki silrvane ala pacay.
- 10 Ku ki padradresenge ki kawkawlu li ku a matikurwane matia ukuludru turamuru, ku makilialbake ka tina wa alra ki lalakeini aga tu akaneane si kane!
- 11 Ku Twaumase wa gugu pakaerle ku girimucaneini, kelrakelrabe ku lisiane, wa lama Ziun si pa adratané.
- 12 Kay kawmasane kadrwa ku umawmase ku masalru, adravane ka talialalay ki la cekele kai masalru: ku aneaneane ku tara kikaruburu kulri dulru mu daane ki lrawlrawdru cekele Yerusalrim.
- 13 Ai kudra ngimiyaiya kikay ngiamia; asi Iwyiane ku yuginsiaini pasalriw, ku brakalaiini wa vutha papacay ki kadrwa ku pasalrivane ka umawmase.
- 14 Kudra la tarasangililuku ka tabebelengeini mia ki mukimukici ka ya kadalranane ki cekele masasawlriwlriwlri; kwi lalasu ma lrinini ki kinawmasane ku kudrlru ka eray, kadrwa ku umawmase ku wa lreme kielre liniane.
- 15 Ku la umawmase paapia liniane tawtaw,
- "katwasa, kusu ka kukdrulrane ka lamaneman! madha dedethe nakwane!" ngwalai kikay kwi lalsu la katwatwatusenga acaycaycali, kadrwa ku na ta ngeeanga ku cekele ku mwabangalre tarumara liniane.
- 16 Ku Twaumase kai ma kalithinga liniane; amanini ka pakatwase pasawvagavagai liniane. kwi lasu kai twakucingalrenga ki yuginsi nay; la kai kilibakenga ki tara sangililuku naiyane.
- 17 Mwakalava nay ku wa kela palribulu; laka kadrwuwa ku wa kelakela ku paralubu; laka ta sidramaane nay ki kadrwa ku puku paralubu ka cekele nay! 18 Ku badha maececebe kurisi kipaalriw ku ta ngukaiyane nay, la kai nay lreme ikay ki kadalranane ki cekele dadavace. ku vai nay kiasalrunga! wa kelanga ku alikaiyane nay!
- 19 Ku wa kurikurisi naiyane ku umawmase mariaridare ki ngiopalapalai ka takanga; kwi lalasu yakay lregelrege kurisi lri pwalra naiyane, yakay calragulragu lepenge ukalavalava naiyane.
- 20 Kwi lalasu pwaalra ki pilri ki Twaumase si cägecege a talialay, maru pwaalrange si iluku ku niake nay, ka amani kudra talialalay ka satalutalu nay kalri palribulu naiyane katwase ki magarange ka badha.
- 21 Swa Idum, la umawmase ki Uze, kunumi ngilralrainga si pakelre ulrakalrakai kiraragai! ku amatikurwane numi mialri kalri padaalrunga si kela; lai lri mialri numi ka vilralralrakane kiaruburubwane!
- 22 Ku Ziun maka wa sawrlinga ku balrithane ki pasalrivane; ku Twaumase kai lri palralrawthu paacaicali naiyane. ai swa Idum, ku Twaumase lri pathavungu muswane; kwi lasu lri putaluvaivai ku ta pasalrivanesu!

Kiatubi ku kalithane

- 5 Twaumase, ngulringava ku taki padradresengane nay, si maka dreele ku taki tusinalremene nay.
- 2 Ku takauawngane nay yakaynga ki alrima ki kai ka thingale nay ka la umawmase; ku maelane ka cekele ka la umawmase wa mwanga ki daane nay ikaykay.
- 3 A amaninga nay kudra kadrwa ku tama ka la pakulrulrulu; ku la tina nay la walibakane.
- 4 Lu baai nay ku paisu wa ungulu nay ku acilay, adravane ka satwapudhane ka angtu mialri madu langai.
- 5 Mia nay ki lwange ki rigi ki pakatwase, la sicaemanenga ki sakwalrialri, kai maka isadra.
- 6 Nwalai ku akaneane ku aga, akaciacia nay papia ki swa Izypiti si swa Asyria.
- 7 Ku cucungulaneta paasalriw, kayasasane la kai ikaynga, la ngwalailringata ku pasalrivane lini si ki pakwalrialri.
- 8 Kya ruthukuta ki duri; kadrwa ku umawmase ku wa dulru palribulu mitane patwalai ki alrima lini.
- 9 Ku papacapacay ki umawmase ku la tanganganga swaete ubulane; ngwalai ku asilapane ku akaneane, palraaingingata kidrangi.
- 10 Ngwalaita ki silrvane si karudame, kay irangici mia ki taakakamane ka culu.
- 11 Ku la taelrelreta yakay Ziun lregelrege ki tusinalreme; ku lalalaketa ka labaibai yakay ki la cekele Yuda ki kabebetethe.
- 12 Ku la tara sangililuku mitane kya kerenge si ki takilili; ku la tarudrawdrangeta kai kya usakene.
- 13 Ku la langukathathabaraneta kya vutha mia ki duri pasilribulribu; ku lavavalaketa ngwalai ku ta tukudrane ku angatu si tubakebake.
- 14 Ku la tarudrawdrange kai wa nenenenga ikay lrawlrawdru ki cekele; ku la yacengecenge kai ngialebeleberenga kiraragai.
- 15 Ku akiragadhane twalainga ki kidremedremeta kawlraw; ku atubiane ku kidremedreme mwabalrithinga ki adralradhane.
- 16 Ku pagamucuta twalai ki awlru mucilri; paasalriwngata, kayasasane laki kelangata ki amatikurwane!
- 17 Ngwalaita kikay kai thingalenga ku apiane; ku lrese paka drarumadrimi ki macata.
- 18 Asi Iwiyane matisepelenga Ziun lregelrege, ku la kalailalri yakay ki taulrakavane masasawlriwlri.
- 19 Ai Twaumase, palralrawthusu magagemegeme ki puku; ku tarathudanesu palralrawthu ka kadrwa ku taalikaiyane.
- 20 Asu kawlainga cilri naiyane? luiganenga lai lri ngulringawsu naiyane?
- 21 Twaumase, pa ngibangula siwlriwlri kay kidremedreme nay, si papia muswane. Pasiwlriwlria ku na siaswalane ku lrigu nay!
- 22 Bekacesu ka palralrauthunga cilri naiyane? bekace kwi lisianesu kai alikaikaai?